

El millor i el pitjor dels temps

“It was the best of times, it was the worst of times, it was the age of wisdom, it was the age of foolishness, it was the epoch of belief, it was the epoch of incredulity, it was the season of Light, it was the season of Darkness...” [“Era el millor dels temps, i era el pitjor; era l’edat de la saviesa i la de la ximpleria; era l’època de la fe i l’època de la incredulitat; l’estació de la Llum i la de les Tenebres...”]. Heus ací el celebèrrim principi d’una de les grans novel·les de tots els temps, que *L’Avenç* ha tingut la felicitat de recuperar en la prodigiosa traducció de Jordi Arbonès.

Llegir Dickens sembla un propòsit raonable enmig de la canícula estival, quan certes mentes no especialment preclares fan córrer la brama que només és suportable algun *best-seller* desnerit i lleuger. El vell Charles té tot allò de què pot presumir qualsevol trapatrols literari actual (emoció, suspens, intriga, entreteniment), però servit amb un estil d’una puixança inigualable i un *savoir-faire* narratiu de bona llei.

Aquesta novel·la comença, simbòlicament, amb un grafit escrit amb vi (*sic*) en un mur del

faubourg Saint Antoine de París, allà on el proletariat més misèrrim somia coltells i sang – molta sang. Després, es resol – sempre en el terreny del símbol – amb l’espill i el problema que suscita: la identitat individual, la identitat de classe. En un mirall es contempla Charles Darnay a l’Old Bailey londinenc, el tribunal que el jutja per espia. La prodigiosa semblança amb el furtamantes Sydney Carton el deslliura de la forca, i el llança en braços de Lucie Manette, la filla d’un metge represaliat per l’injust odi social de la França prerevolucionària. En un altre mirall es mira també – primer a Londres, després a París – Carton, que molts anys després tindrà l’ocasió de salvar Charles de la guillotina gràcies de nou a la semblança facial.

Darnay és en realitat un aristòcrata francès, descendent del marquès d’Èvremonde (l’home que encunya la divisa que explicarà la revolució: “Detestation of the high is the involuntary homage of the low”, o, com tradueix Arbonès, “L’odi és l’homenatge involuntari que els de baix reten als de dalt”). Però és culpable? Ho és individualment i també com a membre d’una classe social, ni que n’haja abjurat?

Dickens no s’està de retratar les injustícies socials que expliquen l’esclat de la fúria tricolor, però no té gens de simpatia per l’acció de la massa encolerida i salvatge. En realitat, tants anys després, els motius d’un novel·lista burgès i magnànim ja no importen gaire, mentre que allò perdurable és la literalitat d’una narració d’un vigor i una tensió excepcionals: “Quan a la casa Tellson, de Londres, contractaven un empleat jove, l’amagaven en algun lloc fins que es feia vell. El mantenien en un indret ben fosc, com un formatge, fins que adquiria la flaire peculiar de la casa i es recobria del verdet característic”.

Al Banc Tellson s’ensuma la revolució que es cova a l’altre costat del canal de la Mànega perquè augmenten els dipòsits francesos. Totes les revolucions són, abans que res, fuites de capital. I després un novel·lista benintencionat que ordeix una història fantàsica que ha de sotmetre a la credulitat del lector. Sidney Carton: “Estem vivint en una època desesperada en la qual es juguen partides desesperades amb apostes desesperades”. Ell juga i guanya. És a dir, perd. El cap, concretament. La *guillotine*...

Una història de dues ciutats

CHARLES DICKENS

L’Avenç
Barcelona, 2015
Trad. de Jordi Arbonès
423 pàgines